

ZAVOD ZA PLANIRANJE
RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO

SEKTOR ZA PLANIRANJE
DRUŠTVENO-EKONOMSKOG
RAZVOJA

I N F O R M A C I J A

o investicijama u periodu 2003-2009.
godine po kantonima u Federaciji BiH

Sarajevo, januar 2011. godine

Direktor:
mr.sci. Fahrudin Đuzo

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zavodzpr-sa.ba

Direktor:
mr. sci. Fahrudin Đuzo

Koordinacija i obrada:
SEKTOR ZA PLANIRANJE DRUŠTVENO-EKONOMSKOG RAZVOJA
e-mail: ecc_sektor@zavodzpr-sa.ba

Pomoćnik direktora za planiranje društveno ekonomskog razvoja:
mr. sc. Maida Fetahagić

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:
Ljiljana Misirača, dipl.ecc.

Šef službe za istraživanje i razvoj:
Gordana Memišević, dipl.ecc.

Priprema i obrada:
Ermina Ćatić, dipl. ecc.

Sadržaj

Uvodne napomene

I Isplate za investicije po kantonima u Federaciji BiH	6
A) Isplate za investicije u period 2003-2009. godine	6
B) Isplate za investicije u 2009. godini	9
C) Isplate za investicija prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti	11
II Ostvarene investicije po kantonima u Federaciji BiH	15
A) Ostvarene investicije u period 2003-2009. godine	18
B) Ostvarene investicije u 2009. godini	19
C) Ostvarene investicije u nova stalna sredstva prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti	21
D) Ostvarene investicije-izvedeni pokazatelji	25

Rezime

Izvori

Tabele

Tabela 1. Isplate za investicije po kantonima u FBiH	6
Tabela 2. Indeksi isplata za investicije	6
Tabela 3. Učešće kantona u isplatama za investicije u FBiH	7
Tabela 4. Struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja	9
Tabela 5. Struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja u 2009. godini	10
Tabela 6. Struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja u FBiH i kantonima u 2009. god.	10
Tabela 7. Isplate investicija po djelatnostima za 2009. godinu u FBiH i kantonima	12
Tabela 8. Struktura isplata za investicija po djelatnostima za 2009. godinu u FBiH i kantonima	13
Tabela 9. Struktura isplata za investicije po djelatnostima za 2009. godinu u FBiH i kantonima	14
Tabela 10. Ukupno ostvarene investicije u FBiH u 000 KM	15
Tabela 11. Indeksi ostvarenih investicija	15
Tabela 12. Učešće kantona u ukupno ostvarenim investicijama FBiH u %	16
Tabela 13. Učešće ostvarenih investicija po godinama u periodu 2003-2009. godine u %	17
Tabela 14. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi po kantonima u FBiH	19
Tabela 15. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi po kantonima u FBiH u %	20
Tabela 16. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi po kantonima u FBiH (u %)	20
Tabela 17. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po djelatnostima u 2009.godini u FBiH i kantonima (u 000 KM)	22
Tabela 18. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva po djelatnostima za 2009. godinu u FBiH i kantonima	23
Tabela 19. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva po djelatnostima za 2009. godinu u FBiH i kantonima	24
Tabela 20. Ukupno ostvarene investicije po stanovniku u KM	25
Tabela 21. Ukupno ostvarene investicije po stanovniku u %	25

Grafovi

Graf 1. Učešće kantona u ukupnim isplatama za investicije u periodu 2003-2009. (FBiH=100%)	7
Graf 2. Struktura isplata za investicije po godinama (period 2003-2009=100%)	9
Graf 3. Učešće kantona u ukupnim isplatama za investicije u 2009. godini (FBiH=100%)	9
Graf 4. Učešće kantona u ukupno ostvarenim investicijama u periodu 2003-2009.godine (FBiH=100%)	16
Graf 5. Učešće kantona u ukupno ostvarenim investicijama po godinama (FBiH=100%)	18
Graf 6. Učešće kantona u ostvarenim investicijama u nova stalna sredstva u 2009. u % (FBiH=100%)	20
Graf 7. Struktura materijalnih sredstava po kantonima u %	21

#

Uvodne napomene

#

Informacija ima za cilj da da globalni osvrt na ukupne isplate za investicije i ostvarene investicije u nova stalna sredstva po kantonima u Federaciji BiH (FBiH):

1. *Unsko-sanski (USK),*
2. *Posavski (PK),*
3. *Tuzlanski (TK),*
4. *Zeničko–dobojski (ZDK),*
5. *Bosansko–podrinjski (BPK),*
6. *Srednjobosanski (SBK),*
7. *Hercegovačko–neretvanski (HNK),*
8. *Zapadno–hercegovački (ZHK),*
9. *Kanton Sarajevo (KS) i*
10. *Herceg-bosanski (HBK), sa akcentom na Kanton Sarajevo.*

Informacija pored uvodnih napomena i rezimea sadrži dva dijela.

U prvom dijelu daju se ukupne isplate za investicije za period 2003-2009. godine i pojedinačno za svaku godinu perioda. Isplate za 2009. godinu date su sa strukturom izvora finansiranja i prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD).

U drugom dijelu daju se ukupno ostvarene investicije, investicije u nova stalna sredstva za 2009. godinu, tehnička struktura ostvarenih investicija prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD).

Na kraju se daje pregled ostvarenih investicija po stanovniku u kantonima i u Federaciji BiH.

Informacija je urađena na bazi Statističkog biltena br. 148, Investicije u stalna sredstva u Federaciji Bosne i Hercegovine 2009. koji je objavljen u decmbru 2010. godine, a dostavljen Zavodu za planiranje razvoja Kantona Sarajevo u januaru 2011. godine.

I. ISPLATE ZA INVESTICIJE PO KANTONIMA U FEDERACIJI BiH

#

A) Isplate za investicije u periodu 2003-2009. godine

U periodu 2003-2009. godine, isplate za investicije, odnosno novčana ulaganja u stalna sredstva na području Federacije BiH iznose 19.214,1 miliona KM. Na području Kantona Sarajevo iznose 8.458,8 miliona KM što čini 44,0 % ukupnih isplata na području Federacije BiH, a najmanje isplate za investicije zabilježene u Posavskom kantonu u iznosu od 153,1 milion KM i u Bosansko-podrinjskom u iznosu od 112,7 miliona KM.

Tabela 1. Isplate za investicije po kantonima u FBiH (u 000 KM)

Kantoni	Ukupne isplate za investicije							Ukupno 2003-2009
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	
1. USK	90.919	86.540	107.026	85.386	163.214	204.674	107.287	845.046
2. PK	13.093	15.290	26.338	24.663	31.157	25.909	16.647	153.097
3. TK	243.234	225.127	299.245	260.936	444.490	593.732	391.826	2.458.590
4. ZDK	169.579	224.539	246.231	261.543	511.747	504.270	269.541	2.187.450
5. BPK	7.948	7.852	15.567	13.186	19.583	27.278	21.331	112.745
6. SBK	139.981	110.202	121.627	170.485	242.786	233.436	174.369	1.192.886
7. HNK	272.609	278.039	307.268	355.674	435.661	574.878	437.173	2.661.302
8. ZHK	76.775	72.798	97.151	97.273	163.982	192.668	126.023	826.670
9. KS	737.917	909.984	1.133.249	987.652	1.451.890	1.784.793	1.453.369	8.458.854
10. HBK	24.341	41.434	43.235	40.662	62.828	66.260	38.720	317.480
F BiH	1.776.396	1.971.805	2.396.937	2.297.460	3.527.338	4.207.898	3.036.286	19.214.120

U Kantonu Sarajevo isplate za investicije u 2009. godini u odnosu na 2003. godinu povećale su se za 97,0%, a u Federaciji BiH za 70,9%. U tom periodu najveći rast isplata za investicije bilježi Bosansko-podrinjski kanton, 168,4%.

Tabela 2. Indeksi isplata za investicije

Kantoni	Indeksi						
	2004/03.	2005/04.	2006/05.	2007/06.	2008/07.	2009/08.	2009/03.
1. USK	95,2	123,7	79,8	191,1	125,4	52,4	118,0
2. PK	116,8	172,3	93,6	126,3	83,2	64,3	127,1
3. TK	92,6	132,9	87,2	170,3	133,6	66,0	161,1
4. ZDK	132,4	109,7	106,2	195,7	98,5	53,5	158,9
5. BPK	98,8	198,3	84,7	148,5	139,3	78,2	268,4
6. SBK	78,7	110,4	140,2	142,4	96,1	74,7	124,6
7. HNK	102,0	110,5	115,8	122,5	132,0	76,0	160,4
8. ZHK	94,8	133,5	100,1	168,6	117,5	65,4	164,1
9. KS	123,3	124,5	87,2	147,0	122,9	81,4	197,0
10. HBK	170,2	104,3	94,0	154,5	105,5	58,4	159,1
F BiH	111,0	121,6	95,8	153,5	119,3	72,2	170,9

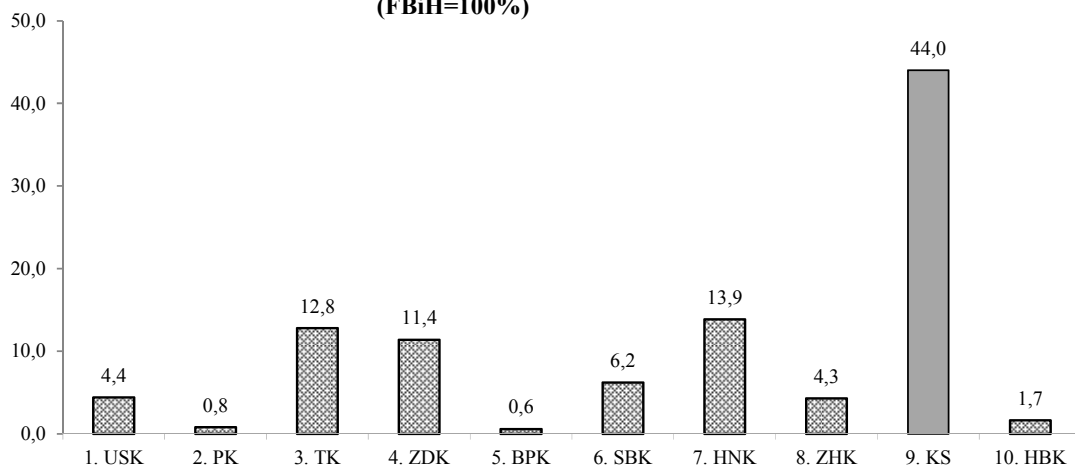
U 2009. godini na području Kantona Sarajevo isplate za investicije su iznosile 1.453,4 miliona KM i manje za 18,6% u odnosu na 2008. godinu. Svi ostali kantoni, kao i Federacija BiH (27,8%) bilježe pad isplata za investicije u 2009. u odnosu na predhodnu godinu, a najviše Unsko-sanski kanton 47,6%.

Tabela 3. Učešće kantona u isplatama za investicije u FBiH (%)

Kantoni	Ukupne isplate za investicije u %							Ukupno 2003-2009
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	
1. USK	5,1	4,4	4,5	3,7	4,6	4,9	3,5	4,4
2. PK	0,7	0,8	1,1	1,1	0,9	0,6	0,5	0,8
3. TK	13,7	11,4	12,5	11,4	12,6	14,1	12,9	12,8
4. ZDK	9,5	11,4	10,3	11,4	14,5	12,0	8,9	11,4
5. BPK	0,4	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6
6. SBK	7,9	5,6	5,1	7,4	6,9	5,5	5,7	6,2
7. HNK	15,3	14,1	12,8	15,5	12,4	13,7	14,4	13,9
8. ZHK	4,3	3,7	4,1	4,2	4,6	4,6	4,2	4,3
9. KS	41,5	46,1	47,3	43,0	41,2	42,4	47,9	44,0
10. HBK	1,4	2,1	1,8	1,8	1,8	1,6	1,3	1,7
F BiH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

U periodu 2003–2009. godina četiri kantona učestvuju sa 82,1% u ukupnim isplatama Federacije BiH, i to: Kanton Sarajevo 44,0 %, Hercegovačko–neretvanski 13,9 %, Tuzlanski 12,8% i Zeničko-dobojski kanton 11,4%.

Učešće kantona u ukupnim isplatama za investicije u periodu 2003-2009. (FBiH=100%)

Graf 1.

Uočava se da se u posmatranom periodu po godinama učešće Kantona Sarajevo kretalo u rasponu od 41,5% do 47,9%.

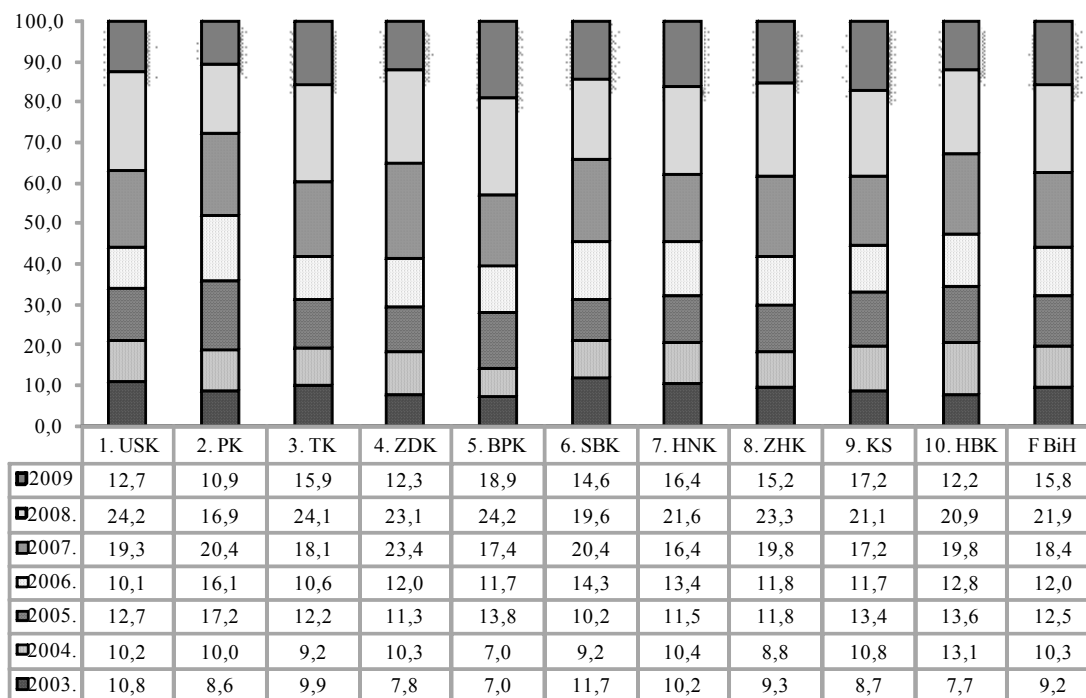
Tokom cijelog perioda, najveće isplate za investicije u Federaciji BiH su ostvarene u četiri Kantona i to:

- u 2003. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 41,5%, Hercegovačko-neretvanski sa 15,3%, Tuzlanski sa 13,7% i Zeničko-dobojski kanton sa 9,5%;

- u 2004. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 46,1%, Hercegovačko-neretvanski sa 14,1%, dok Tuzlanski i Zeničko-dobojski kanton učestvuju sa po 11,4%;
- u 2005. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 47,3%, Hercegovačko-neretvanski sa 12,8%, Tuzlanski sa 12,5% i Zeničko-dobojski kanton sa 10,3%;
- u 2006. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 43,0%, Hercegovačko-neretvanski sa 15,5%, dok Tuzlanski i Zeničko-dobojski kanton učestvuju sa po 11,4%;
- u 2007. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 41,2%, Hercegovačko-neretvanski sa 12,4%, Zeničko-dobojski sa 14,5% i Tuzlanski kanton sa 12,6%;
- u 2008. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 42,4%, Hercegovačko-neretvanski sa 13,7 %, Tuzlanski kanton sa 14,1% i Zeničko-dobojski sa 12,0%;
- u 2009. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 47,9%, Hercegovačko-neretvanski sa 14,4 %, Tuzlanski kanton sa 12,9% i Zeničko-dobojski sa 8,9%;

U periodu 2003–2009. godine najveće isplate za investicija su od 21,1 % bile su u 2008. godini, takođe i u Federaciji BiH najveće isplate za investicija bile su od 21,9% u 2008. godini (Graf 2.). Uočava se da se u posmatranom periodu po godinama u gotovo svim kantonima najveće isplate za investicije bile u 2008. godini.

Struktura isplata za investicije po godinama (period 2003-2009=100%)

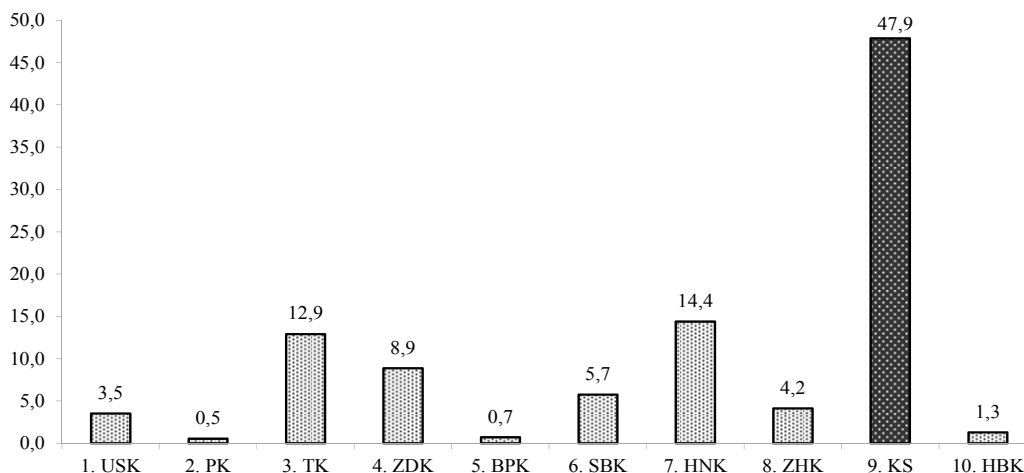

Graf 2.

B) Isplate za investicije u 2009. godini

Ukupne isplate za investicije u 2009. godini iznosile su 3.036,2 miliona KM na području Federacije BiH, a u Kantonu Sarajevo ukupne isplate za investicije u 2009. godini iznosile su 1.453,3 miliona KM. U ukupnim isplatama za investicije u Federaciji BiH najveće učešće ostvaruje Kanton Sarajevo i to sa 47,9%, a najmanje je učešće Bosansko-podrinjskog 0,7 % i Posavskog kantona sa 0,5%.

Učešće kantona u ukupnim isplatama za investicije u 2009. (FBiH=100%)

Graf 3.

Struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja daje se u Tabeli 4. i Tabeli 5.

Tabela 4. Struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja (u 000 KM)

Kantoni	Izvori finansiranja						Ukupno
	sopstvena sredstva	udružena sredstva	krediti	finansijski lizing	fondovi i budžet	ostali izvori	
1. USK	81.959	311	15.402	4.452	1.099	4.064	107.287
2. PK	11.837	257	3.260	236	294	763	16.647
3. TK	230.791	25.894	83.688	16.058	5.232	30.163	391.826
4. ZDK	172.000	1.949	57.922	5.117	7.707	24.846	269.541
5. BPK	7.169		10.513	1448	1024	1177	21.331
6. SBK	103.145	8.684	35.625	11.841	2.212	12.862	174.369
7. HNK	289.653	8.102	83.940	14.644	5.047	35.787	437.173
8. ZHK	86.148	4814	18.418	8.913	3168	4.562	126.023
9. KS	897.719	67.888	306.778	54.093	47.420	79.471	1.453.369
10. HBK	21.260	1.284	11.772	3.397	463	544	38.720
F BiH	1.901.681	119.183	627.318	120.199	73.666	194.239	3.036.286

Tabela 5. Struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja u 2009.**(u %)**

Kantoni	Izvori finansiranja						Ukupno
	sopstvena sredstva	udružena sredstva	kreditni	finansijski lizing	fondovi i budžet	ostali izvori	
1. USK	4,3	0,3	2,5	3,7	1,5	2,1	3,5
2. PK	0,6	0,2	0,5	0,2	0,4	0,4	0,5
3. TK	12,1	21,7	13,3	13,4	7,1	15,5	12,9
4. ZDK	9,0	1,6	9,2	4,3	10,5	12,8	8,9
5. BPK	0,4	0,0	1,7	1,2	1,4	0,6	0,7
6. SBK	5,4	7,3	5,7	9,9	3,0	6,6	5,7
7. HNK	15,2	6,8	13,4	12,2	6,9	18,4	14,4
8. ZHK	4,5	4,0	2,9	7,4	4,3	2,3	4,2
9. KS	47,2	57,0	48,9	45,0	64,4	40,9	47,9
10. HBK	1,1	1,1	1,9	2,8	0,6	0,3	1,3
F BiH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

U Federaciji BiH struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja, upućuje na slijedeće:

- u sredstvima fondova i budžeta Kanton Sarajevo učestvuje sa 64,4%;
- u udruženim sredstvima Kanton Sarajevo učestvuje sa 57,0%;
- u iskorištenim finansijskim kreditima Kanton Sarajevo učestvuje sa 48,9%;
- u sopstvenim sredstvima Kanton Sarajevo učestvuje sa 47,2%;
- u sredstvima finansijskog lizinga Kanton Sarajevo učestvuje sa 45,0%;
- u isplatama za investicije iz ostalih izvora finansiranja Kanton Sarajevo učestvuje sa 40,9%.

Tabela 6. Struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja u FBiH i kantonima u 2009.**(u %)**

Kantoni	Izvori finansiranja						Ukupno
	sopstvena sredstva	udružena sredstva	kreditni	finansijski lizing	fondovi i budžet	ostali izvori	
1. USK	76,4	0,3	14,4	4,1	1,0	3,8	100,0
2. PK	71,1	1,5	19,6	1,4	1,8	4,6	100,0
3. TK	58,9	6,6	21,4	4,1	1,3	7,7	100,0
4. ZDK	63,8	0,7	21,5	1,9	2,9	9,2	100,0
5. BPK	33,6	0,0	49,3	6,8	4,8	5,5	100,0
6. SBK	59,2	5,0	20,4	6,8	1,3	7,4	100,0
7. HNK	66,3	1,9	19,2	3,3	1,2	8,2	100,0
8. ZHK	68,4	3,8	14,6	7,1	2,5	3,6	100,0
9. KS	61,8	4,7	21,1	3,7	3,3	5,5	100,0
10. HBK	54,9	3,3	30,4	8,8	1,2	1,4	100,0
F BiH	62,6	3,9	20,7	4,0	2,4	6,4	100,0

Uočava se da u strukturi isplata za investicije u 2009. godini sopstvena sredstva (amortizacija i sredstva za proširenje materijalne osnove rada) učestvuju sa 61,8% u Kantonu Sarajevo, a u Federaciji BiH sa 62,6%. U isplatama za investicije najmanje učešće su fondovi i bužet i kreću se od 1,0% Unko-sanskom kantonu do 4,8% u Bosansko-podrinjskom kantonu.

C) Isplate investicija prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti

Posmatrana struktura isplata za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti u 2009. godini (Tabela 7. i Tabela 8.) ukazuje da se 50,6% ukupnih isplata na području Kantona Sarajevo odnosi na tri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (18,6%), saobraćaj, skladištenje i veze (15,3%) i poslovanje nekretninama (16,7%).

Na nivou Federacije BiH ova struktura ukazuje da se 48,7% ukupnih isplata odnosi na tri područja djelatnosti: prerađivačka industrija (19,8%), trgovina na veliko i malo (18,1%) i saobraćaj, skladištenje i veze (10,8%).

Prerađivačka industrija u strukturi isplata za investicije po djelatnostima ima značajno učešće skoro u svim kantonima, a najveće učešće u Bosansko-podrinjskom (65,6%), Zeničko-dobojskom (40,8%) i Srednjobosanskom kantonu (39,0%) (Tabela 8.).

Prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti Kanton Sarajevo dominantno učestvuje u sedam djelatnosti i to (Tabela 9):

- poslovanje nekretninama (80,9%),
- saobraćaj, skladištenje i veze (67,6%),
- snabdjevanje energijom (66,8%),
- finansijsko posredovanje (51,0%),
- ostale javne, društvene i socijalne djelatnosti (49,2%),
- ugostiteljstvo (49,1%)
- trgovina na veliko i malo (49,0%).

Bosansko-podrinjski kanton prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti ima najmanje učešće u ukupnim isplatama za investicije.

Tabela 7. Isplate investicija po djelatnostima za 2009. u FBiH i kantonima

(u 000 KM)

Područje	Kantoni										F BiH
	1. USK	2. PK	3. TK	4. ZDK	5. BPK	6. SBK	7. HNK	8. ZHK	9. KS	10. HBK	
Pravna lica/osobe (Ukupno)	104.954	14.223	355.632	264.178	20.257	171.025	435.033	125.998	1.447.024	37.646	2.975.970
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3.779	467	6.706	1.203	43	1.271	19.549	7.596	2.793	6.704	50.111
B Ribarstvo	221			2		2	146	17			388
C Rudarstvo	331	16	22.469	5.823		9.672	511	156	1.530	1.118	41.626
D Prerađivačka industrija	19.354	4.319	112.904	109.860	14.002	67.956	51.951	40.904	169.554	10.871	601.675
E Snabdijevanje energijom	1.557	170	4.109	1.742	327	1.233	83.956	2.479	193.043	198	288.814
F Građevinarstvo	6.604	523	27.695	16.506	620	14.079	29.311	10226	37.481	1.671	144.716
G Trgovina na veliko i malo	25.547	2.765	72.304	47.655	760	44.594	31.902	44.978	269.827	10.387	550.719
H Ugostiteljstvo	163	84	10.694	367	245	5.253	2.595	371	19.193	108	39.073
I Saobraćaj, skladištenje i veze	3.086	375	22.381	14.102	713	6.394	50.529	7.317	221.883	1.519	328.299
J Finansijsko posredovanje	1.054		5.939	758	39	1	70.747	876	82.566		161.980
K Poslovanje nekretninama	24.239	84	6.479	5.179	57	1.061	17.808	1.805	243.136	807	300.655
L Javna uprava i odbrana; ob. soc.	11.263	3.325	28.229	18.408	2.112	7.531	52.779	6.308	114.505	2.549	247.009
M Obrazovanje	1.704	1.309	4.204	15.352	921	4.365	1.192	484	16.856	770	47.157
N Zdravstvena i socijalna zaštita	3.822	216	27.345	12.126	285	3.402	18.297	531	43.114	436	109.574
O Ostale javne, društvene, socij	2.230	570	4.174	15.095	133	4.211	3.760	1.950	31.543	508	64.174
Poljoprivredna gazdinstva (Ukupno)	2.333	2.424	36.194	5.363	1.074	3.344	2.140	25	6.345	1.074	60.316
Ukupno	107.287	16.647	391.826	269.541	21.331	174.369	437.173	126.023	1.453.369	38.720	3.036.286

Tabela 8. Struktura isplata za investicija po djelatnostima za 2009. u FBiH i kantonima

(u %)

Područje	Kantoni										F BiH
	1. USK	2. PK	3. TK	4. ZDK	5. BPK	6. SBK	7. HNK	8. ZHK	9. KS	10. HBK	
Pravna lica/osobe (Ukupno)	97,8	85,4	90,8	98,0	95,0	98,1	99,5	100,0	99,6	97,2	98,0
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3,5	2,8	1,7	0,4	0,2	0,7	4,5	6,0	0,2	17,3	1,7
B Ribarstvo	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C Rudarstvo	0,3	0,1	5,7	2,2	0,0	5,5	0,1	0,1	0,1	2,9	1,4
D Prerađivačka industrija	18,0	25,9	28,8	40,8	65,6	39,0	11,9	32,5	11,7	28,1	19,8
E Snabdijevanje energijom	1,5	1,0	1,0	0,6	1,5	0,7	19,2	2,0	13,3	0,5	9,5
F Građevinarstvo	6,2	3,1	7,1	6,1	2,9	8,1	6,7	8,1	2,6	4,3	4,8
G Trgovina na veliko i malo	23,8	16,6	18,5	17,7	3,6	25,6	7,3	35,7	18,6	26,8	18,1
H Ugostiteljstvo	0,2	0,5	2,7	0,1	1,1	3,0	0,6	0,3	1,3	0,3	1,3
I Saobraćaj, skladištenje i veze	2,9	2,3	5,7	5,2	3,3	3,7	11,6	5,8	15,3	3,9	10,8
J Finansijsko posredovanje	1,0	0,0	1,5	0,3	0,2	0,0	16,2	0,7	5,7	0,0	5,3
K Poslovanje nekretninama	22,6	0,5	1,7	1,9	0,3	0,6	4,1	1,4	16,7	2,1	9,9
L Javna uprava i odbrana; ob. soc.	10,5	20,0	7,2	6,8	9,9	4,3	12,1	5,0	7,9	6,6	8,1
M Obrazovanje	1,6	7,9	1,1	5,7	4,3	2,5	0,3	0,4	1,2	2,0	1,6
N Zdravstvena i socijalna zaštita	3,6	1,3	7,0	4,5	1,3	2,0	4,2	0,4	3,0	1,1	3,6
O Ostale javne, društvene, socij	2,1	3,4	1,1	5,6	0,6	2,4	0,9	1,5	2,2	1,3	2,1
Poljoprivredna gazdinstva (Ukupno)	2,2	14,6	9,2	2,0	5,0	1,9	0,5	0,0	0,4	2,8	2,0
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 9. Struktura isplata za investicije po djelatnostima za 2009. u FBiH=100% i kantonima

(u %)

Područje	Kantoni										F BiH
	1. USK	2. PK	3. TK	4. ZDK	5. BPK	6. SBK	7. HNK	8. ZHK	9. KS	10. HBK	
Pravna lica/osobe (Ukupno)	3,5	0,5	12,0	8,9	0,7	5,7	14,6	4,2	48,6	1,3	100,0
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	7,5	0,9	13,4	2,4	0,1	2,5	39,0	15,2	5,6	13,4	100,0
B Ribarstvo	57,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	37,6	4,4	0,0	0,0	100,0
C Rudarstvo	0,8	0,0	54,0	14,0	0,0	23,2	1,2	0,4	3,7	2,7	100,0
D Prerađivačka industrija	3,2	0,7	18,8	18,3	2,3	11,3	8,6	6,8	28,2	1,8	100,0
E Snabdijevanje energijom	0,5	0,1	1,4	0,6	0,1	0,4	29,1	0,9	66,8	0,1	100,0
F Građevinarstvo	4,6	0,4	19,1	11,4	0,4	9,7	20,3	7,1	25,9	1,2	100,0
G Trgovina na veliko i malo	4,6	0,5	13,1	8,7	0,1	8,1	5,8	8,2	49,0	1,9	100,0
H Ugostiteljstvo	0,4	0,2	27,4	0,9	0,6	13,4	6,6	0,9	49,1	0,3	100,0
I Saobraćaj, skladištenje i veze	0,9	0,1	6,8	4,3	0,2	1,9	15,4	2,2	67,6	0,5	100,0
J Finansijsko posredovanje	0,7	0,0	3,7	0,5	0,0	0,0	43,7	0,5	51,0	0,0	100,0
K Poslovanje nekretninama	8,1	0,0	2,2	1,7	0,0	0,4	5,9	0,6	80,9	0,3	100,0
L Javna uprava i odbrana; ob. soc.	4,6	1,3	11,4	7,5	0,9	3,0	21,4	2,6	46,4	1,0	100,0
M Obrazovanje	3,6	2,8	8,9	32,6	2,0	9,3	2,5	1,0	35,7	1,6	100,0
N Zdravstvena i socijalna zaštita	3,5	0,2	25,0	11,1	0,3	3,1	16,7	0,5	39,3	0,4	100,0
O Ostale javne, društvene, socij	3,5	0,9	6,5	23,5	0,2	6,6	5,9	3,0	49,2	0,8	100,0
Poljoprivredna gazdinstva (Ukupno)	3,9	4,0	60,0	8,9	1,8	5,5	3,5	0,0	10,5	1,8	100,0
Ukupno	3,5	0,5	12,9	8,9	0,7	5,7	14,4	4,2	47,9	1,3	100,0

II. OSTVARENE INVESTICIJE PO KANTONIMA U FEDERACIJI BiH

A) Ostvarene investicije u periodu 2003–2009. godine

Ostvarene investicije, odnosno vrijednost efektivno izvršene izgradnje i nabavke objekata, opreme i ostalih investicionih ulaganja na području Kantona Sarajevo u periodu 2003–2009. godine iznose 6.550,5 miliona KM i to je 36,3% ukupno ostvarenih investicija na području Federacije BiH, odnosno veće od 1/3.

Tabela 10. Ukupno ostvarene investicije u FBiH (u 000 KM)

Kantoni	Ukupno ostvarene investicije							Ukupno 2003-2009
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	
1. USK	110.643	102.986	112.992	92.464	146.977	153.244	97.610	816.916
2. PK	13.341	17.267	24.725	31.133	30.249	24.129	19.853	160.697
3. TK	309.323	258.066	323.202	248.287	507.381	627.608	439.943	2.713.810
4. ZDK	249.884	254.362	287.247	226.622	504.250	493.028	294.851	2.310.244
5. BPK	10.908	8.891	16.827	14.236	22.286	28.142	24.499	125.789
6. SBK	151.980	123.552	124.272	156.477	213.095	223.627	172.441	1.165.444
7. HNK	287.342	227.306	240.351	315.808	391.870	504.386	375.434	2.342.497
8. ZHK	92.946	90.408	98.494	93.271	157.664	171.297	131.922	836.002
9. KS	556.509	670.817	844.292	723.702	1.170.736	1.499.931	1.084.593	6.550.580
10. HBK	24.053	35.046	40.010	33.031	54.407	63.583	38.432	288.562
Ner. inv.	21.842	61.791	120.180	89.711	105.571	186.034	129.870	714.999
F BiH	1.828.771	1.850.492	2.232.592	2.024.742	3.304.486	3.975.009	2.809.448	18.025.540

Godišnje promjene ostvarenih investicija daju se preko indeksa u Tabeli 11.

Tabela 11. Indeksi ostvarenih investicija

Kantoni	Indeksi						
	2004/03	2005/04	2006/05	2007/06	2008/07	2009/2008	2009/03
1. USK	93,1	109,7	81,8	159,0	104,3	63,7	88,2
2. PK	129,4	143,2	125,9	97,2	79,8	82,3	148,8
3. TK	83,4	125,2	76,8	204,4	123,7	70,1	142,2
4. ZDK	101,8	112,9	78,9	222,5	97,8	59,8	118,0
5. BPK	81,5	189,3	84,6	156,5	126,3	87,1	224,6
6. SBK	81,3	100,6	125,9	136,2	104,9	77,1	113,5
7. HNK	79,1	105,7	131,4	124,1	128,7	74,4	130,7
8. ZHK	97,3	108,9	94,7	169,0	108,6	77,0	141,9
9. KS	120,5	125,9	85,7	161,8	128,1	72,3	194,9
10. HBK	145,7	114,2	82,6	164,7	116,9	60,4	159,8
Nerasp. inv.	282,9	194,5	74,6	117,7	176,2	69,8	594,6
F BiH	101,2	120,6	90,7	163,2	120,3	70,7	153,6

U 2009. godini na području Kantona Sarajevo ostvarene investicije su manje za 27,7% u odnosu na 2008. godinu. Najveći rast ostvarenih investicija u Kantonu Sarajevo je zabilježen u 2007. godine za 61,7%, a pad ostvarenih investicija zabilježen je u 2009. godini za 27,7%.

Na području Unsko sanskog kantona ostvarene investicije su manje za 11,8%, a Bosankopodrinjskom veće za 124,6% u 2009. godini u odnosu na 2003. godinu.

Tabela 12. Učešće kantona u ukupno ostvarenim investicijama FBiH u %

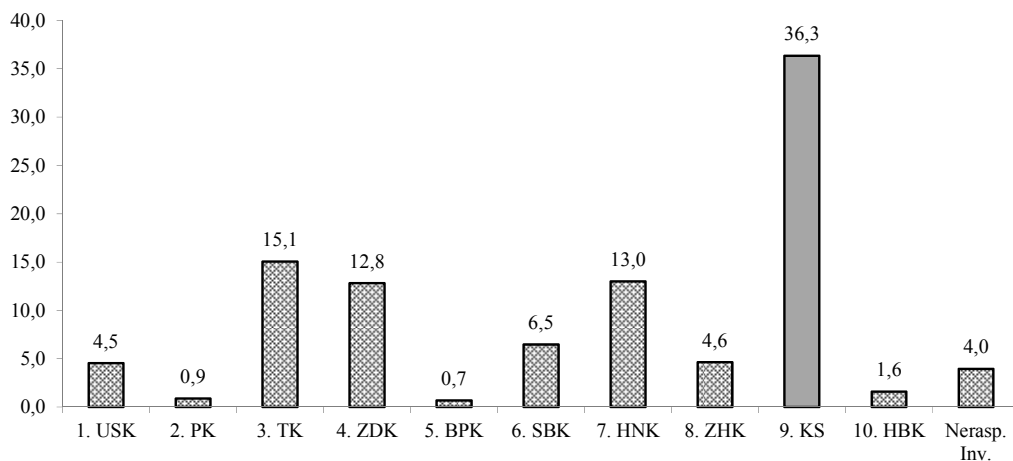
Kantoni	Učešće u %							Ukupno 2003- 2009
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	
1. USK	6,1	5,6	5,1	4,6	4,4	3,9	3,5	4,5
2. PK	0,7	0,9	1,1	1,5	0,9	0,6	0,7	0,9
3. TK	16,9	13,9	14,5	12,3	15,4	15,8	15,7	15,1
4. ZDK	13,7	13,7	12,9	11,2	15,3	12,4	10,5	12,8
5. BPK	0,6	0,5	0,8	0,7	0,7	0,7	0,9	0,7
6. SBK	8,3	6,7	5,6	7,7	6,4	5,6	6,1	6,5
7. HNK	15,7	12,3	10,8	15,6	11,9	12,7	13,4	13,0
8. ZHK	5,1	4,9	4,4	4,6	4,8	4,3	4,7	4,6
9. KS	30,4	36,3	37,8	35,7	35,4	37,7	38,6	36,3
10. HBK	1,3	1,9	1,8	1,6	1,6	1,6	1,4	1,6
Nerasp.inv.	1,2	3,3	5,4	4,4	3,2	4,7	4,6	4,0
F BiH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

U ukupno ostvarenim investicijama FBiH u periodu 2003-2009. godine četiri kantona učestvuju sa 77,2% u ostvarenim investicijama Federacije BiH: Kanton Sarajevo sa 36,3%, Tuzlanski sa 15,1 %, Zeničko-dobojski sa 12,8% i Hercegovačko-neretvanski 13,0% (Graf 7.).

Učešće Kantona Sarajevo u ukupno ostvarenim investicijama Federacije BiH povećalo sa 30,4% u 2003. godini na 38,6% u 2009. godini.

Prema tome, u periodu 2003-2009. godine, Kanton Sarajevo ostvaruje najveće učešće u ukupno ostvarenim investicijama Federacije BiH. Posavinski i Bosansko-podrinjski ostvaruju najmanje učešće u ukupno ostvarenim investicijama Federacije BiH.

**Učešće kantona u ukupno ostvarenim investicijama u periodu 2003-2009.
(FBiH=100%)**

Graf 4.

Tokom cijelog perioda, najveće ostvarene investicije su ostvarene u četiri Kantona i to:

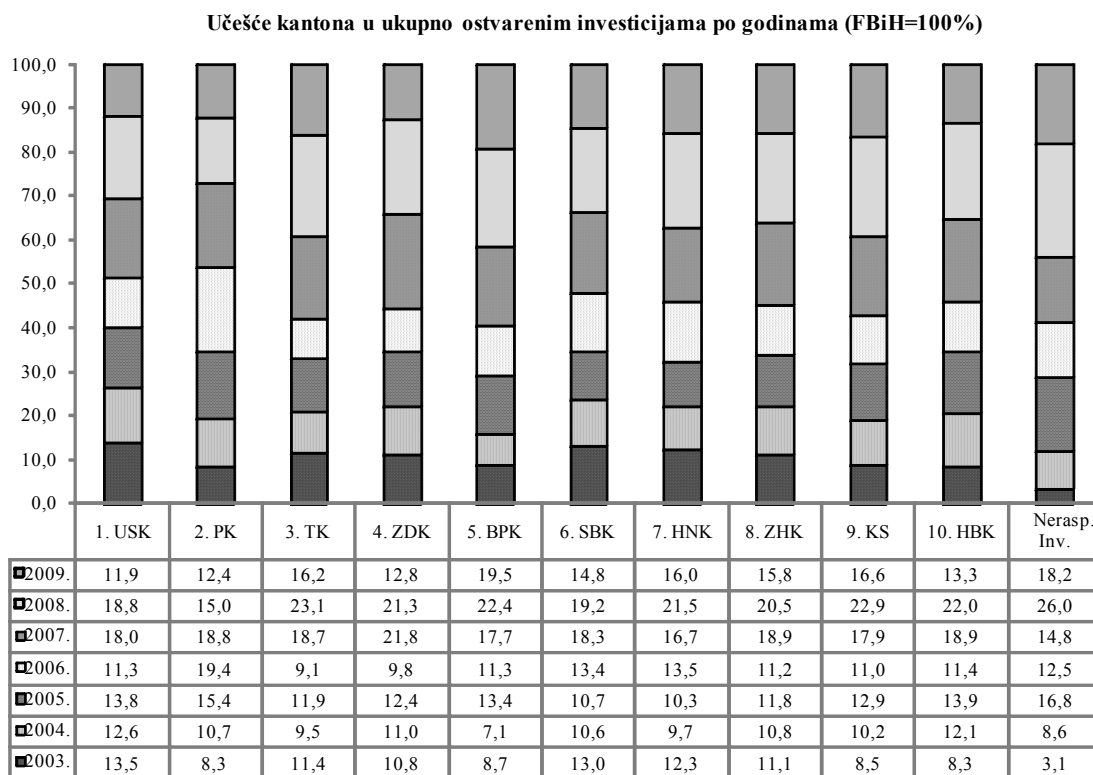
- u 2003. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 30,4%, Tuzlanski sa 16,9%, Hercegovačko-neretvanski sa 15,7% i Zeničko-dobojski sa 13,7%,
- u 2004. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 36,3%, Tuzlanski sa 13,9%, Hercegovačko-neretvanski sa 12,3% i Zeničko-dobojski sa 13,7%,
- u 2005. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 37,8%, Tuzlanski sa 14,5% i Hercegovačko-neretvanski sa 10,8% i Zeničko-dobojski sa 13,7%,
- u 2006. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 35,7%, Hercegovačko-neretvanski sa 15,6% i Tuzlanski sa 12,3% i Zeničko-dobojski sa 12,9%,
- u 2007. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 35,4%, Tuzlanski sa 15,4%, Zeničko-dobojski sa 15,3% i Hercegovačko-neretvanski sa 11,9%,
- u 2008. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 37,7%, Tuzlanski sa 15,8%, Hercegovačko-neretvanski sa 12,7% i Zeničko-dobojski sa 12,4%,
- u 2009. godini Kanton Sarajevo učestvuje sa 38,6%, Tuzlanski sa 15,7%, Hercegovačko-neretvanski sa 13,4% i Zeničko-dobojski sa 10,5%.

U periodu 2003–2009. godine u Kantonu Sarajevo od ukupno ostvarenih investicija u kumulativnom iznosu od 6.550,5 miliona KM, najveće učešće ostvarenih investicija od 22,9% bilo je u 2008. godini. U istom periodu u Federaciji BiH ukupno ostvarene investicije iznose 18.025,5 miliona KM, a najveće učešće ostvarenih investicija od 22,1% u 2008. godini (Tabela 13.).

Tabela 13. Učešće ostvarenih investicija po godinama u periodu 2003-2009. u %

Kantoni	Ukupno ostvarene investicije							Ukupno 2003-2009
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	
1. USK	13,5	12,6	13,8	11,3	18,0	18,8	11,9	100,0
2. PK	8,3	10,7	15,4	19,4	18,8	15,0	12,4	100,0
3. TK	11,4	9,5	11,9	9,1	18,7	23,1	16,2	100,0
4. ZDK	10,8	11,0	12,4	9,8	21,8	21,3	12,8	100,0
5. BPK	8,7	7,1	13,4	11,3	17,7	22,4	19,5	100,0
6. SBK	13,0	10,6	10,7	13,4	18,3	19,2	14,8	100,0
7. HNK	12,3	9,7	10,3	13,5	16,7	21,5	16,0	100,0
8. ZHK	11,1	10,8	11,8	11,2	18,9	20,5	15,8	100,0
9. KS	8,5	10,2	12,9	11,0	17,9	22,9	16,6	100,0
10. HBK	8,3	12,1	13,9	11,4	18,9	22,0	13,3	100,0
Ner. inv.	3,1	8,6	16,8	12,5	14,8	26,0	18,2	100,0
F BiH	10,1	10,3	12,4	11,2	18,3	22,1	15,6	100,0

Učešće kantona u ukupno ostvarenim investicijama po godinama dato je na Grafu 6.

Graf 5.

B) Ostvarene investicije u 2009. godini

Podaci o ostvarenim investicijama iskazuju se kao ukupno ostvarene investicije i ostvarene investicije u nova stalna sredstva.

Ostvarene investicije predstavljaju vrijednost fizički realizovane izgradnje, izrade ili nabavke novih i polovnih/rabljenih stalnih sredstava tokom godine bez obzira na to jesu li završene i je li izvršena njihova isplata. Ostvarene investicije ne obuhvataju vrijednost kupovine zemljišta, patente, licence i usavršavanje (obrazovanje) osoblja.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva odnose se na onaj dio stalnih sredstava koji je nabavljen neposredno od izvođača građevinskih radova, odnosno proizvođača opreme ili proizveden u vlastitoj režiji, odnosno ona investicijska dobra koja još nisu bila predmet kupoprodaje između neposrednih korisnika tih dobara. Ovdje se uključuje i polovna/rabljena oprema nabavljena u inostranstvu budući da izravno utiče na porast nacionalnog bogatstva u zemlji. Ostala polovna sredstva nisu uključena u ostvarene investicije u nova sredstva. U nabavku novih stalnih sredstava svrstavaju se i investicije u veća poboljšanja postojećih stalnih sredstava.

Prema metodologiji stalna sredstva grupisana su u dvije osnovne grupe: materijalna stalna sredstva i nematerijalna stalna sredstva. U ostvarene investicije u nova stalna sredstva

uključeni su troškovi prijenosa vlasništva zemljišta, ali nije uključena vrijednost kupovine zemljišta.

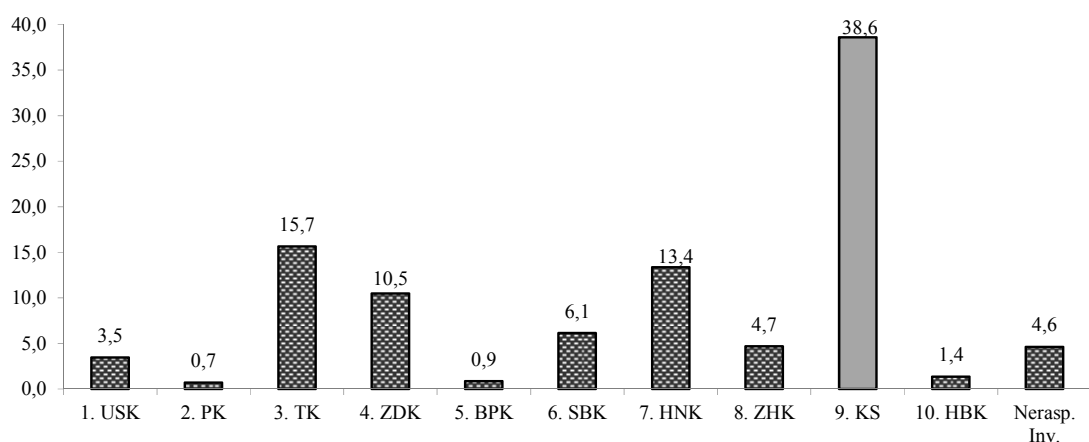
Na području Federacije BiH vrijednost ostvarenih investicija u nova stalna sredstva u 2009. godini iznosi 2.809,4 miliona KM, a vrijednost ostvarenih investicija u stalna sredstva iznosi 2.677,7 miliona KM (Tabela 14.)

Tabela 14. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi po kantonima u FBiH (u 000 KM)

Kantoni	Materijalna stalna sredstva			Nematerijal na stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna stalna sredstva			
1. USK	55.690	37.455	2.338	1.867	260	97.610
2. PK	11.003	7.382	1055	400	13	19.853
3. TK	175.084	234.000	25.332	4.925	602	439.943
4. ZDK	131.195	155.006	2.791	5.633	226	294.851
5. BPK	10.994	12.124	640	710	31	24.499
6. SBK	98.106	69.172	2.085	2.859	219	172.441
7. HNK	154.172	189.999	8.372	22.726	165	375.434
8. ZHK	55.195	69.920	3.009	3.786	12	131.922
9. KS	552.750	439.741	5.512	85.940	650	1.084.593
10. HBK	19.055	17.382	1.709	259	27	38.432
Nerasp. Inv.	123.570	5879		421		129.870
F BiH	1.386.814	1.238.060	52.843	129.526	2.205	2.809.448

U 2009. godini ostvarene investicije u nova stalna sredstva u Kantonu Sarajevo iznose 1.084,5 miliona KM i čine 38,6% ostvarenih investicija u nova stalna sredstva Federacije BiH.

Učešće kantona u ukupno ostvarenim investicijama u nova stalna sredstva u 2009. u % (FBiH=100%)

Graf 6.

Ostvarene investicije u materijalna stalna sredstva na području Kantona Sarajevo iznose ukupno 998,0 miliona KM (92,0%), a u nematerijalna stalna sredstva i troškove prijenosa vlasništva zemljišta 86,5 miliona KM (8,0%).

Na području Federacije BiH ostvarene investicije u materijalna stalna sredstva iznose 2.677,7 miliona KM, a u nematerijalna stalna sredstva i troškove prijenosa vlasništva zemljišta 131,7 miliona KM.

Tabela 15. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi po kantonima u FBiH u %

Kantoni	Materijalna stalna sredstva			Nematerijal na stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna stalna sredstva			
1. USK	4,0	3,0	4,4	1,4	11,8	3,5
2. PK	0,8	0,6	2,0	0,3	0,6	0,7
3. TK	12,6	18,9	47,9	3,8	27,3	15,7
4. ZDK	9,5	12,5	5,3	4,3	10,2	10,5
5. BPK	0,8	1,0	1,2	0,5	1,4	0,9
6. SBK	7,1	5,6	3,9	2,2	9,9	6,1
7. HNK	11,1	15,3	15,8	17,5	7,5	13,4
8. ZHK	4,0	5,6	5,7	2,9	0,5	4,7
9. KS	39,9	35,5	10,4	66,3	29,5	38,6
10. HBK	1,4	1,4	3,2	0,2	1,2	1,4
Nerasp. inv.	8,9	0,5	0,0	0,3	0,0	4,6
F BiH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

U tehničkoj strukturi ostvarenih investicija u nova stalna sredstva dominiraju građevinski radovi i strojevi, oprema i transportna sredstva i ostala materijalna stalna sredstva.

U strukturi materijalnih stalnih sredstava Federacije BiH učešće Kantona Sarajevo u građevinskim radovima je 39,9%, u strojevima, opremi i transportnim sredstvima 35,5% i u ostalim materijalnim stalnim sredstvima 10,4%, u nematerijalnim stalnim sredstvima je 66,3%, a u troškovima prijenosa vlasništva zemljišta je 29,5%.

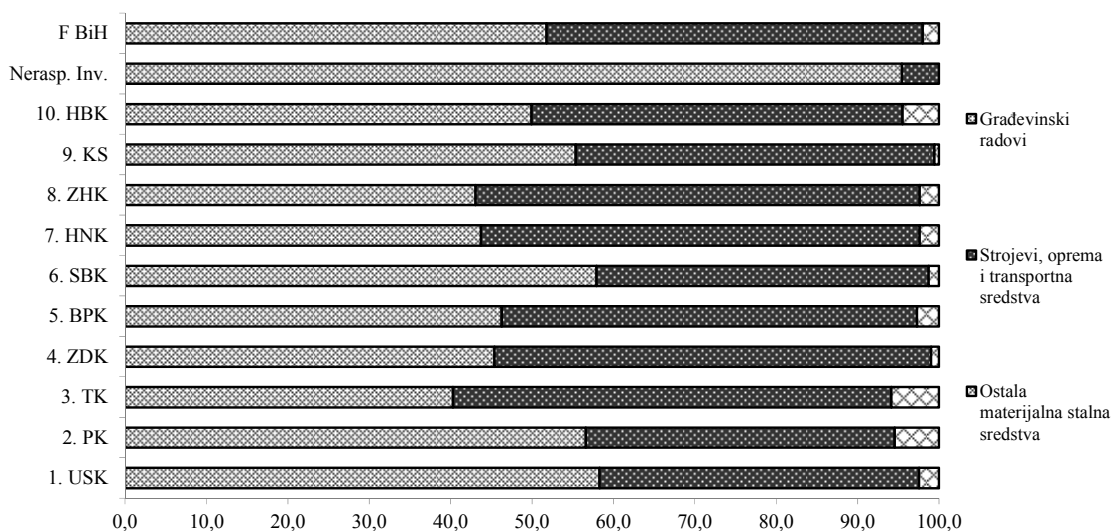
Tabela 16. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi po kantonima u FBiH (u %)

Kantoni	Materijalna stalna sredstva			Nematerijal na stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna stalna sredstva			
1. USK	57,1	38,4	2,4	1,9	0,3	100,0
2. PK	55,4	37,2	5,3	2,0	0,1	100,0
3. TK	39,8	53,2	5,8	1,1	0,1	100,0
4. ZDK	44,5	52,6	0,9	1,9	0,1	100,0
5. BPK	44,9	49,5	2,6	2,9	0,1	100,0
6. SBK	56,9	40,1	1,2	1,7	0,1	100,0
7. HNK	41,1	50,6	2,2	6,1	0,0	100,0
8. ZHK	41,8	53,0	2,3	2,9	0,0	100,0
9. KS	51,0	40,5	0,5	7,9	0,1	100,0
10. HBK	49,6	45,2	4,4	0,7	0,1	100,0
Nerasp. inv.	95,1	4,5	0,0	0,3	0,0	100,0
F BiH	49,4	44,1	1,9	4,6	0,1	100,0

Tehnička struktura ukupno ostvarenih investicija u nova stalna sredstva pokazuje da materijalna stalna sredstva u odnosu na ukupna učestvuju sa 92,0% u Kantona Sarajevo. Nematerijalna stalna sredstva i troškovi prijenosa vlasništva zemljišta nemaju značajnije učešće (8,0%). Od toga građevinski radovi učestvuju sa 51,0%, strojevi, oprema i transportna sredstva sa 40,5%, a ostala materijalna sredstva sa 0,5 %.

U Federaciji BiH materijalna stalna sredstva učestvuju sa 95,3%, dok nematerijalna stalna sredstva i troškovi prijenosa vlasništva zemljišta nemaju značajnije učešće (4,7%). Građevinski radovi učestvuju sa 49,4%, strojevi, oprema i transportna sredstva sa 44,1%, a ostala materijalna sredstva sa 1,9%.

Struktura materijalnih sredstava po kantonima u %

Graf 7.

U strukturi ulaganja u materijalna stalna sredstva dominiraju ulaganja u građevinske radove, u Federaciji BiH i većini kantona. U Kantonu Sarajevo građevinski radovi učestvuju sa 51,0%, a u Federaciji BiH sa 49,4 %.

C) Ostvarene investicije u nova stalna sredstva prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti

Sa stanovišta namjene ulaganja, na području Kantona Sarajevo, u 2009. godini 63,9% ostvarenih investicija u nova stalna sredstva uloženo je u sljedeća područja djelatnosti: trgovinu na veliko i malo (20,7%), saobraćaj, skladištenje i veze (17,7%), prerađivačku industriju (14,1%) i poslovanje nekretninama (11,4%).

Na području Federacije BiH u 2009. godini 67,6% ostvarenih investicija u nova stalna sredstva odnosi se na pet područja djelatnosti: prerađivačku industriju (19,2%), trgovinu na veliko i malo (16,3%), snadbjevanje energijom (11,5%), saobraćaj, skladištenje i veze (10,6%) i građevinarstvo (10,0%).

Kanton Sarajevo u ostvarenim investicijama u nova stalna sredstva Federacije BiH učestvuje u javnoj upravi i odbrani sa 66,3%, u poslovanju nekretninama sa 65,2%, u saobraćaju, skladištenju i vezama sa 64,1%, u ugostiteljstvu sa 52,4% , trgovina na veliko i malo sa 48,9% i u finansijskom posredovanju 46,3%.

Tabela 17. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po djelatnostima u 2009. u FBiH i kantonima

(u 000 KM)

Područje	Kantoni										Nerasp. inv.	F BiH
	1. USK	2. PK	3. TK	4. ZDK	5. BPK	6. SBK	7. HNK	8. ZHK	9. KS	10. HBK		
Pravna lica/osobe (Ukupno)	95.277	17.429	403.749	289.488	23.425	169.097	373.294	131.897	1.078.248	37.358		2.619.262
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3.306	471	6.024	1.082	205	1.321	15.201	7.299	3.545	5.979		44.433
B Ribarstvo	134			2		2	120	17				275
C Rudarstvo	278	16	24.326	8.350		9.616	327	181	997	983		45.074
D Prerađivačka industrija	12.958	4.154	113.061	87.201	13.238	56.154	50.241	40.848	153.115	6.622	561	538.153
E Snabdijevanje energijom	18.043	4.168	63.385	43.526	3014	21.947	95.458	13.252	51.816	8.672	12	323.293
F Građevinarstvo	11.429	1620	32.461	40.997	1.187	11.888	31.208	10.332	45.772	3.397	89.909	280.200
G Trgovina na veliko i malo	26.851	2.372	59.845	33.677	369	31.763	24.801	45.229	224.535	6.532	3153	459.127
H Ugostiteljstvo	368	81	10576	431	491	5.472	1.764	371	21.607	108		41.269
I Saobraćaj, skladištenje i veze	4.890	571	24.996	16.577	2.488	10.810	38.629	5.773	191.456	2410	119	298.719
J Finansijsko posredovanje	1.577	42	13.499	2.120	409	670	59.257	775	69.177	390	1507	149.423
K Poslovanje nekretninama	4216	65	5.530	4.547	57	779	14.722	1.674	123.786	43	34576	189.995
L Javna uprava i odbrana; ob. soc.	4.567	1.797	13.690	6.684	647	7.497	11.290	1.026	93.977	499		141.674
M Obrazovanje	1.873	1299	3.866	15.237	902	3792	1.126	2355	25.459	770		56.679
N Zdravstvena i socijalna zaštita	3.510	190	27.669	11.542	284	3.012	21.643	545	44.841	458		113.694
O Ostale javne, društvene, socij	1.277	583	4.821	17.515	134	4.374	7.507	2.219	28.165	495	33	67.123
Poljoprivredna gazdinstva (Ukupno)	2.333	2.424	36.194	5.363	1074	3.344	2140	26	6.345	1.074		60.317
Ukupno	97.610	19.853	439.943	294.851	24.499	172.441	375.434	131.922	1.084.593	38.432	129.870	2.809.448

Tabela 18. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva po djelatnostima za 2009. u FBiH i kantonima

(u %)

Područje	Kantoni										Nerasp. inv.	F BiH
	1. USK	2. PK	3. TK	4. ZDK	5. BPK	6. SBK	7. HNK	8. ZHK	9. KS	10. HBK		
Pravna lica/osobe (Ukupno)	97,6	87,8	91,8	98,2	95,6	98,1	99,4	100,0	99,4	97,2	#VALUE!	93,2
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3,4	2,4	1,4	0,4	0,8	0,8	4,0	5,5	0,3	15,6	0,0	1,6
B Ribarstvo	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C Rudarstvo	0,3	0,1	5,5	2,8	0,0	5,6	0,1	0,1	0,1	2,6	0,0	1,6
D Prerađivačka industrija	13,3	20,9	25,7	29,6	54,0	32,6	13,4	31,0	14,1	17,2	0,4	19,2
E Snabdijevanje energijom	18,5	21,0	14,4	14,8	12,3	12,7	25,4	10,0	4,8	22,6	0,0	11,5
F Građevinarstvo	11,7	8,2	7,4	13,9	4,8	6,9	8,3	7,8	4,2	8,8	69,2	10,0
G Trgovina na veliko i malo	27,5	11,9	13,6	11,4	1,5	18,4	6,6	34,3	20,7	17,0	2,4	16,3
H Ugostiteljstvo	0,4	0,4	2,4	0,1	2,0	3,2	0,5	0,3	2,0	0,3	0,0	1,5
I Saobraćaj, skladištenje i veze	5,0	2,9	5,7	5,6	10,2	6,3	10,3	4,4	17,7	6,3	0,1	10,6
J Finansijsko posredovanje	1,6	0,2	3,1	0,7	1,7	0,4	15,8	0,6	6,4	1,0	1,2	5,3
K Poslovanje nekretninama	4,3	0,3	1,3	1,5	0,2	0,5	3,9	1,3	11,4	0,1	26,6	6,8
L Javna uprava i odbrana; ob. soc.	4,7	9,1	3,1	2,3	2,6	4,3	3,0	0,8	8,7	1,3	0,0	5,0
M Obrazovanje	1,9	6,5	0,9	5,2	3,7	2,2	0,3	1,8	2,3	2,0	0,0	2,0
N Zdravstvena i socijalna zaštita	3,6	1,0	6,3	3,9	1,2	1,7	5,8	0,4	4,1	1,2	0,0	4,0
O Ostale javne, društvene, socij	1,3	2,9	1,1	5,9	0,5	2,5	2,0	1,7	2,6	1,3	0,0	2,4
Poljoprivredna gazdinstva (Ukupno)	2,4	12,2	8,2	1,8	4,4	1,9	0,6	0,0	0,6	2,8	0,0	2,1
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 19. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva po djelatnostima za 2009. u FBiH i kantonima

(u %)

Područje	Kantoni										Nerasp. inv.	F BiH
	1. USK	2. PK	3. TK	4. ZDK	5. BPK	6. SBK	7. HNK	8. ZHK	9. KS	10. HBK		
Pravna lica/osobe (Ukupno)	3,6	0,7	15,4	11,1	0,9	6,5	14,3	5,0	41,2	1,4		100,0
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	7,4	1,1	13,6	2,4	0,5	3,0	34,2	16,4	8,0	13,5	0,0	100,0
B Ribarstvo	48,7	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7	43,6	6,2	0,0	0,0	0,0	100,0
C Rudarstvo	0,6	0,0	54,0	18,5	0,0	21,3	0,7	0,4	2,2	2,2	0,0	100,0
D Prerađivačka industrija	2,4	0,8	21,0	16,2	2,5	10,4	9,3	7,6	28,5	1,2	0,1	100,0
E Snabdijevanje energijom	5,6	1,3	19,6	13,5	0,9	6,8	29,5	4,1	16,0	2,7	0,0	100,0
F Građevinarstvo	4,1	0,6	11,6	14,6	0,4	4,2	11,1	3,7	16,3	1,2	32,1	100,0
G Trgovina na veliko i malo	5,8	0,5	13,0	7,3	0,1	6,9	5,4	9,9	48,9	1,4	0,7	100,0
H Ugostiteljstvo	0,9	0,2	25,6	1,0	1,2	13,3	4,3	0,9	52,4	0,3	0,0	100,0
I Saobraćaj, skladištenje i veze	1,6	0,2	8,4	5,5	0,8	3,6	12,9	1,9	64,1	0,8	0,0	100,0
J Finansijsko posredovanje	1,1	0,0	9,0	1,4	0,3	0,4	39,7	0,5	46,3	0,3	1,0	100,0
K Poslovanje nekretninama	2,2	0,0	2,9	2,4	0,0	0,4	7,7	0,9	65,2	0,0	18,2	100,0
L Javna uprava i odbrana; ob. soc.	3,2	1,3	9,7	4,7	0,5	5,3	8,0	0,7	66,3	0,4	0,0	100,0
M Obrazovanje	3,3	2,3	6,8	26,9	1,6	6,7	2,0	4,2	44,9	1,4	0,0	100,0
N Zdravstvena i socijalna zaštita	3,1	0,2	24,3	10,2	0,2	2,6	19,0	0,5	39,4	0,4	0,0	100,0
O Ostale javne, društvene, socij	1,9	0,9	7,2	26,1	0,2	6,5	11,2	3,3	42,0	0,7	0,0	100,0
Poljoprivredna gazdinstva (Ukupno)	3,9	4,0	60,0	8,9	1,8	5,5	3,5	0,0	10,5	1,8	0,0	100,0
Ukupno	3,5	0,7	15,7	10,5	0,9	6,1	13,4	4,7	38,6	1,4	4,6	100,0

D) Ostvarene investicije-izvedeni pokazatelji

U periodu 2003-2009. godine, ostvarene investicije po stanovniku na području Federacije BiH iznose 7.748 KM, a na području Kantona Sarajevo iznose 15.813 KM.

Tabela 20. Ukupno ostvarene investicije po stanovniku u KM

Kantoni	Ukupno ostvarene investicije							Ukupno 2003-2009.
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	
1. USK	360	346	387	322	511	532	339	2.796
2. PK	306	386	555	753	734	596	498	3.828
3. TK	606	514	643	500	1.021	1.261	882	5.427
4. ZDK	626	634	715	564	1.255	1.230	736	5.761
5. BPK	309	252	478	413	662	847	740	3.702
6. SBK	631	489	481	610	831	875	676	4.594
7. HNK	1.318	1.012	1.070	1.382	1.723	2.226	1.662	10.392
8. ZHK	1.142	1.109	1.206	1.137	1.921	2.093	1.615	10.222
9. KS	1.387	1.670	2.095	1.747	2.794	3.560	2.560	15.813
10. HBK	287	416	475	401	663	781	476	3.500
F BiH	788	796	959	871	1.419	1.708	1.207	7.748

U periodu 2003-2009. godini na području Kantona Sarajevo ostvarene su preko 2 puta veće investicije per capita u odnosu na Federaciju BiH. Osim Kantona Sarajevo, ostvarene investicije per capita veće od prosjeka Federacije BiH su u kantonima Hercegovačko-neretvanskom za 34,1 % i Zapadno-hercegovačkom za 31,9%. Najmanje ostvarene investicije per capita su na području Unsko-sanskom kantonu i to za 63,9% niže od prosječno ostvarenih u Federaciji BiH. Ostali kantoni imaju znatno niži ovaj pokazatelj u odnosu na Federaciju BiH.

Tabela 21. Ukupno ostvarene investicije po stanovniku u % (F BiH=100)

Kantoni	Ukupno ostvarene investicije							Ukupno 2003-2009.
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	
1. USK	45,6	43,5	40,3	37,0	36,0	31,2	28,1	36,1
2. PK	38,8	48,5	57,9	86,5	51,7	34,9	41,2	49,4
3. TK	76,9	64,6	67,0	57,4	72,0	73,8	73,1	70,0
4. ZDK	79,5	79,7	74,5	64,8	88,4	72,0	61,0	74,3
5. BPK	39,3	31,7	49,8	47,4	46,6	49,6	61,3	47,8
6. SBK	80,1	61,4	50,2	70,1	58,6	51,2	56,0	59,3
7. HNK	167,3	127,2	111,6	158,7	121,4	130,3	137,7	134,1
8. ZHK	144,9	139,3	125,8	130,5	135,3	122,6	133,7	131,9
9. KS	176,0	209,8	218,5	200,6	196,9	208,4	212,1	204,1
10. HBK	36,5	52,3	49,6	46,1	46,7	45,7	39,4	45,2
F BiH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

U 2009. godini na području Kantona Sarajevo su ostvarene investicije per capita 2,1 puta veće u odnosu na Federaciju BiH. Takođe, ostvarene investicije per capita veće od prosjeka Federacije BiH, ostvarene su u Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 37,7 % i Zapadno-hercegovačkom kantonu za 33,7%. Na području Unsko-sanskom kantonu u 2009. godini ostvario je najmanje ukupno ostvarene investicija po stanovniku i to za 71,9% niže od prosječno ostvarenih u Federaciji BiH.

Rezime

■ U periodu 2003–2009. godine novčana ulaganja u stalna sredstva na području Kantona Sarajevo iznose 8.458,8 miliona KM, što čini 44,0% ukupnih isplata na području Federacije BiH.

Na području Federacije BiH isplate za investicije povećale su se za 70,9% u odnosu na 2003. godinu, a na području Kantona Sarajevo povećale su se za 97,0%. Tri kantona učestvuju sa oko 3/4 u ukupnim isplatama za investicije: Kanton Sarajevo, Zeničko-dobojski i Tuzlanski kanton.

Najmanje učešće u ukupnim isplatama u posmatranom periodu imao je Bosansko-podrinjski kanton od 0,6%. Kanton Sarajevo ostvario je najveće učešće u ukupnim isplatama za investicije na području Federacije BiH. Posmatrano po godinama učešće Kantona Sarajevo je: 2003. godine 41,5%, 2004. godine 46,1%, 2005. godine 47,3%, 2006. godine 43,0% , 2007. godine 41,2% , 2008. godine 42,4% i 2009. godine 47,4%.

Uočava se da je Kanton Sarajevo u 2009. godini imao manje isplate za investicije u odnosu na 2008. godinu za 18,6 %. Isplate za investicije u 2008. godini na području Federacije BiH u odnosu na 2007. godinu su se veće za 19,3%.

■ Struktura isplata za investicije prema izvorima finansiranja u 2009. godini po kantonima ukazuje da u ukupnim isplatama iz sopstvenih sredstava Kanton Sarajevo učestvuje sa 47,2%, iz udruženih sredstava 57,0%, iskorišteni finansijski krediti sa 48,9%, iz sredstava finansijskog lizinga učestvuje sa 45,0%, iz sredstava fondova i budžeta su 64,4% i iz ostalih izvora sa 40,9% u Federaciji BiH.

■ Posmatrana struktura isplata za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti u 2009. godini ukazuje da se preko 50,6% ukupnih isplata na području Kantona Sarajevo odnosi na tri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (18,6%), saobraćaj, skladištenje i veze (15,3%) i poslovanje nekretninama (16,7%).

Na nivou Federacije BiH ova struktura ukazuje da se oko 48,7% ukupnih isplata odnosi na tri područja djelatnosti: prerađivačku industriju (19,8%), trgovinu na veliko i malo (18,1%) i saobraćaj, skladištenje i veze (10,8%).

■ Ostvarene investicije u periodu 2003-2009. godine u Kantonu Sarajevo iznose 6.550,5 miliona KM i čine 36,3% u ukupnim ostvarenim investicijama u Federaciji BiH, koje iznose 18.025,5 miliona KM.

Vrijednost ostvarenih investicija na području Kantona Sarajevo u 2009. godini u odnosu na 2003. godinu veća je za 94,9%. Na području Federacije BiH ostvarene investicije u 2009. godini u odnosu na 2003. godinu veće su za 53,6%.

■ Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u Kantonu Sarajevo u 2009.godini iznose 1.084,5 miliona KM i čine 38,6% ostvarenih

investicija u nova stalna sredstva Federacije BiH, koje iznose 2.808,4 miliona KM. Vrijednost ostvarenih investicija u stalna sredstva na području Federacije BiH u 2009. godini iznosi 2.809,4 miliona KM i u odnosu na 2008.godinu su manja za 29,2%.

U strukturi ulaganja u materijalna sredstva u većini kantona dominiraju ulaganja u strojeve, opremu i transportna sredstva.

■ Najmanje učešće u ukupno ostvarenim investicijama u posmatranom periodu imao je Posavinski kanton od 0,7%. Kanton Sarajevo ostvario je najveće učešće u ukupno ostvarenim investicijama na području Federacije BiH. Posmatrano po godinama učešće Kantona Sarajevo je: 2003. godine 30,4%, 2004. godine 36,3%, 2005. godine 37,8% , 2006. godine 35,7%, 2007. godine 35,4% , 2008. godine 37,7% i 2009. godine 38,6%.

■ Sa stanovišta namjene ulaganja, na području Kantona Sarajevo, u 2009. godini 63,9% ostvarenih investicija u nova stalna sredstva uloženo je u sljedeća područja djelatnosti: trgovinu na veliko i malo (20,9%), saobraćaj, skladištenje i veze (17,7%), prerađivačku industriju (14,1%) i poslovanje nekretninama (11,4%).

Na području Federacije BiH u 2009. godini 67,6% ostvarenih investicija u nova stalna sredstva odnosi se na četiri područja djelatnosti: prerađivačku industriju (19,2%), trgovinu na veliko i malo (16,3%), snadbjevanje energijom (11,5%), saobraćaj, skladištenje i veze (10,6%) i građevinarstvo (10,0%).

■ U periodu 2003-2009. godine, ostvarene investicije po stanovniku na području Federacije BiH iznose 7.748 KM, a na području Kantona Sarajevo iznose 15.812 KM. U posmatranom periodu Kanton Sarajevo ostvario je preko 2 puta veće investicije per capita u odnosu na Federaciju BiH. Ostvarene investicije per capita veće od prosjeka Federacije BiH, ostvarene su u kantonima Hercegovačko–neretvanskom za 34,1% i Zapadno-hercegovačkom za 31,9%, a ostali kantoni imaju znatno niži ovaj pokazatelj u odnosu na Federaciju BiH.

U 2009. godini Kanton Sarajevo ima ostvarene investicije per capita 2,1 puta veće u odnosu na Federaciju BiH. Takođe, ostvarene investicije per capita veće od prosjeka Federacije BiH, ostvarene su u Hercegovačko–neretvanskom kantonu za 37,7 % i Zapadno-hercegovačkom kantonu za 33,7%. Ostali kantoni imaju znatno niži ovaj pokazatelj u odnosu na Federaciju BiH.

Dakle, Kanton Sarajevo je područje sa najvećom koncentracijom ukupnih ulaganja u Federaciji BiH.

Najveće učešće u isplata za investicije, ostvarenim investicijama, ostvarene investicije u nova stalna sredstva i ostvarene investicije po stanovniku na području Federacije BiH je u Kantonu Sarajevo.

Izvori:

- ❑ Investicije u stalna sredstva u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2009. godinu, Statistički bilten 148. Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, decembar 2010. godine.
- ❑ Informacija o investicijama u periodu 2003-2008. po kantonima u Federaciji BiH, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, Sarajevo, februar 2010.
- ❑ Informacija o investicijama na području Kantona Sarajevo u 2009. godini, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, Sarajevo, februar 2010.